

---

IN MEMORIAM  
СРЂАН ХОФМАН (1944–2021)

---

*[С]ве је [...] и детињасто наивно, и комплексно, и ново за сваког појединца, и већ проживљено, вечно за човечанство. Значење познатог није увек познато значење.*

Срђан Хофман<sup>1</sup>

Преурањени одлазак Срђана Хофмана 25. септембра 2021. велики је губитак за целу музичку заједницу, а димензије празног простора се још увек у потпуности не могу сагледати.

Хофманови блистави креативни и интелектуални капацитети нису зрачили само кроз његов богат и разноврстан опус насељен вибрантном, лудистичком, изнутра осветљеном, аналитички обликованом и мајсторски структурираном музиком, већ су прожимали његов истрајни и плодотворни педагошки ангажман и преливали се на све видове друштвеног ангажмана у које се, када је веровао у циљеве, безрезервно улагао. Међу музичарима различитих професија и генерација, остаје упамћен као неко ко – са уверењем да је природа музичке уметности универзална, синтетична, недељива и непоткупљива, да се музички живот једне средине развија само у сагласној и равномерној еволуцији свих њених актера – подржава и повезује композиторе, интерпретаторе, музикологе, музичке писце и медијске посленике, организаторе музичког живота и тон-мајсторе, постижући редовно да резултат тог полифоног стваралачког напора буде само уметнички.

Као музиколози, осећали смо и, надамо се, довољно уважавали велику подршку Срђана Хофмана нашој научној дисциплини која је, повремено, у оквиру музичке струке довођена у питање као „неуметничка”, док је у научним круговима занемариван њен академски, научни статус. Како са руководећих функција на Факултету музичке уметности, тако и на местима одлучивања, попут Сокоја и другим форумима у којима је активно учествовао, тако и у својим објављеним написима и интервенцијама на различитим трибинама, Срђан Хофман је често истицао значај не само научне већ и креативне и



---

<sup>1</sup> Тијана Поповић, „Вишеструкост и кохерентност: разговор са Срђаном Хофманом”, *Нови Звук*, 3, 1994, 13.

интердисциплинарне димензије музикологије и омогућавао јој бољи друштвени третман и достојније финансирање.

Као члан редакције Интернационалног часописа *НОВИ ЗВУК / NEW SOUND* од његовог оснивања 1992, сведочим да је професор Хофман, уз др Мирјану Веселиновић-Хофман, усред драматичних околности распада Југославије, обезбедио континуирани а нови интернационални и унапређени профил и реноме наше публикације, која је до тада егзистирала у условима „републичких кључева”.

Редакција часописа се овом похвалницом и захвалницом не опрашта од Срђана Хофмана.

Овим омажом који су 2. октобра 2021. упутили најближи пријатељи, студенти, сарадници Срђана Хофмана и интерполираним цитатима из интервјуа са композитором, објављених на страницама нашег часописа, *Нови Звук* најављује даља истраживања и афирмацију његовог укупног вишеструког стваралаштва.

А. К.

*Моје идеје су у првом тренутку зрнца непрецизно дефинисаног звука, или недомишљени низ поступака који би можда могао бити примењен на неки звук, или неки специфични третман медијума, или нека звучна сензација за коју мислим да би евентуално могла бити на неки начин искористићена, неки импулс који покреће слика, књига... На основу таквих идеја не може се испуњавати нотна хартија. Промислање идеје, њено ширење, преиспитивање њене употребљивости, „учвршћивање” и испробавање квалитета неких конкретних звучних комбинација захтева и сагледавање контура будуће целине.<sup>2</sup>*

Драги наш Срђане,

Са неверицом стојим овде и обраћам ти се онако како нисам мислио да ћу ти се икада обраћати. Провели смо заједно, упућени један на другог, неколико десетина година не мислећи да томе може доћи крај и да ће га неко исписати у наше име на овај начин. Боримо се сви са недаћама које нас сустижу. Исходи ове борбе нису извесни и нико их од нас не може предвидети. Ова немам, међутим, која је тебе напала и савладала, нешто је најгоре што смо видели, доживели и осетили. До последњег часа очекивали смо да ће она посустати и да ћеш и овај пут изаћи као победник. Ни сада не верујем да се то није десило. Још очекујем да ће се све преокренути и десити онако како бисмо сви желели и очекивали. Каква је то сила која се са толиком снагом намерила да нам те одузме и која је противећи се свим нашим жељама и хтењима у томе успела? Да су наше молбе само малим делом биле услишене ничега од свега овог не би било. Ти би се расположен и снажан, као и увек, вратио свему што те још чекало да урадиш.

---

<sup>2</sup> Ibid., 15–16.

Драги наш Срђане,

Не знам да ли је ико у новијој нашој прошлости учинио за нашу музику оно што си ти учинио. Није тренутак да се сада набраја, али није могуће а не рећи само оно најзначајније што тебе и твоје дело чини вечним.

Један си од оснивача и први селектор програма Међународне трибине композитора у Београду. Такође, био си наш представник у Интернационалном друштву за савремену музику.

Био си продекан, затим декан Факултета музичке уметности у Београду и проректор Универзитета уметности у Београду. Обављао си дужност амбасадора у Јужној Африци.

Твоја велика и посебна заслуга је што је Факултет музичке уметности добио Електронски студио, а тако и могућност да данас има велики број дела која су у њему реализована и место на ком се изучавају нови предмети при Катедри за композицију.

Добитник си наших најзначајнијих признања за музику, међу осталима Мокрањчевих награда, Златне медаље Универзитета уметности и других.

И оно најзначајније поред твог сјајног стваралачког опуса – твоја педагошка делатност. Не зна се број твојих студената који данас припадају реду наших најеминентнијих уметника и педагога. Не знам ни једног професора из твоје и њој блиске генерације који се може похвалити тако успешном педагошком каријером и који је толико цењен и вољен од стране својих студената.

Један сам од оних који је имао част да буде сведок твог педагошког умећа. Знаш да без твојих савета не би било могуће снаћи се у мору проблема и дилема које младог композитора чекају на путу којим је кренуо и којим не може далеко стићи уколико није вођен тако сигурном руком као што је била твоја. Не могу се набројати ситуације у којима се ти ниси нашао када је требало донети одлуке од којих ће зависити исход и успех дела. Знао сам ја, а знали су и сви који су после мене имали могућности да раде уз твоју помоћ да је довољно имати добру идеју и добру основу од које ће бити изграђена беспрекорна грађевина. Сјајан је то био осећај када имаш некога коме можеш без остатка веровати, а чији ће савети водити и довести до резултата о којем си маштао и који си желео да постигнеш, а ниси баш могао знати како то да учиниш и којим путем да на тај циљ стигнеш.

Били су то они савети који су са занатске тачке гледишта водили ка добром исходу када је у питању дело. Ту су међутим били и они савети који су значили много у формирању целокупне личности младог ствараоца. Како се односити према ансамблу, како примити успех, па и неуспех, како изаћи из ситуације када сам не видиш излаз. Срђан је све то знао, све умео да каже на најбољи начин и да те извуче када и где треба. Такво умеће ја ни код кога нисам срео ни видео. Такву моћ могао је имати само најбољи од свих нас. Оно што је мени било фасцинантно јесте чињеница да је Срђан то знање, ширину и моћ имао када је био сасвим млад професор, са којим сам ја имао прилику да радим, и као искусан педагог са увелико признатим уметничким и педагошким резултатима.

Познајем те као најобјективнију особу, а био си у стању да се прилагодиш свачијем карактеру и изразу и да из њега извучеш оно најбоље.

Твоје професионално поштење било је толико значајно и велико да смо сви могли на то да се ослонимо и да ти у сваком тренутку и у сваком погледу безрезервно верујемо. То је, разуме се, било од непроцењивог значаја за развој сваког од нас, за наше самопоуздање и неопходну веру у себе која је последица објективног и поштеног сагледавања нашег постигнућа.

Драги наш Срђане,

Свако од твојих дела, али заиста свако, на посебан и другачији начин било је промишљено да, уметнички, занатски и идејно буде узорно и недостижно у самосвојности и својој чудесној реализацији. Баш онако како се и морало очекивати од човека који је свакоме могао дати прави савет, а када је све то требало урадити на сопственом делу, учинио би то са још већом енергијом и умећем.

Присуствовао сам бројним готово (или вероватно) свим премијерним извођењима твојих дела. Увек су то била узбудљива извођења која су доносила нова, недоживљена до тада узбуђења кроз стваралачке поступке који су били оригинални и сасвим нови, махом неочекивани у најбољем смислу те речи.

Био сам у прилици да као извођач учествујем у реализацији два твоја сјајна дела, *Знаковима* и *Дуелу*. То су за мене била непоновљива искуства. Имао сам прилику да се бавим реализовањем звука који је на виртуозан начин могао остварити само аутор који је на врхунском нивоу владао технологијом стварања музике за све медије. Твоја електроника је у правом смислу речи била жива и могла је и морала се изводити са лакоћом. Мислим да о твом делу није у нашој паланци речено ни оно мало што се морало рећи. Много тога остало је за другу генерацију да то открије и сазна.

Драги мој Срђане,

Не могу ово обраћање свом узору и највећем животном пријатељу завршити на начин који би значајно да је наш заједнички живот завршен.

Не могу да верујем да скромно а најубедљивије што се то може, нећеш опет створити дело које ћемо волети и којем ћемо се дивити.

Драги наш Срђане,

Хвала ти за све што си учинио за нас.

Неизбрисиво остајеш у нашем сећању.

Ти сада идеш једним путем, ми извесно време другим.

Наћи ћемо се поново.

Зоран Ерић, композитор  
2. октобар 2021.

*Педагошки рад је сложен и стално нов изазов који ме обавезује на отвореност за све нове информације и стално усавршавање у струци (што мислим да утиче и на мој стваралачки развој)... Увек сам, уосталом, сматрао да развој наше културе и стварање услова за несметану и високопрофесионалну делатност нових генерација музичких уметника, композитора, музиколога и етномузиколога, педагога и организатора, захтева и појединачне и заједничке напоре свих нас, и то на свим виталним тачкама музичког живота.<sup>3</sup>*

Драги професоре, поштовани професоре, најбољи и најизузетнији професоре, мој професоре,

Ви сте својим укупним деловањем одавно себи обезбедили вечност! Кроз оно што сте несебично радили у свим професионалним аспектима које сте обухватили. Кроз оно што сте мислили, говорили, писали и компоновали. Ваши потези су у сваком тренутку и у свакој ситуацији били бритки, стопроцентно прецизни, изнад свега интелигентни, беспрекорни. Све сте знали, све сте умели, за све сте имали решење. При том увек мирни, одмерени, промишљени, добронамерни, далековиди, достојанствени, са господским држањем, елоквентни, и све то у интересу свих.

Од суботе 25. септембра 2021. године читав свет се у потпуности променио. Сигурно се у потпуности променио! Саму вест о Вашем одласку лично сам дочекао у сузама, сломљен, у неверици. Иако ирационално, искрено сам веровао да је Ваш одлазак немогућ. Након примарног осећања туге, почеле су да навиру далеко снажније емоције захвалности, поноса и веома богатог сећања на тренутке које сам током претходних 27 година провео са Вама. Кроз сећања осетио сам и безмерну привилегованост. Безмало три деценије уз Вас, ја на то гледам као на божји дар.

Професоре, желим у овом тренутку да Вам се захвалим за све! Да, баш за све! За незаборавне часове композиције и оркестрације у соби 33 на Факултету музичке уметности. Сваки понедељак, свака среда, сваки четвртак су се нестрпљиво ишчекивали, само због сусрета са Вама, на новом, испуњеном и надасве инспиративном часу. Хвала Вам што сте се борили за Факултет музичке уметности и хвала за деканат којим сте руководили у једном од најтежих периода кроз који је наша земља пролазила, током деведестих година прошлог века. Хвала Вам за Ректорат, у којем сте деловали као проректор, хвала Вам за Сокој, у којем сте дуги низ година били председник, хвала Вам за дипломатску активност у име своје земље, на позицији амбасадора у Јужноафричкој Републици. Професоре, хвала Вам за тонски студио ФМУ, који нас кроз претходне деценије, све до данашњег дана држи у кораку са савременом композицијом у свету. Хвала Вам за Трибину, хвала Вам за Удружење! Професоре, хвала Вам за све!

---

<sup>3</sup> Ibid., 18.

Ви сте ме одавно уверили да сте сјајан композитор! Сећам се, на пример, своје усхићености након премијерног извођења *Музике кончертанте*, са Ритом Кинком, на Бемусу. Као и каснијег извођења исте композиције са Вашом ћерком Недом, на Међународној трибини композитора. Хвала Вам за *Знакове*, за *Узорке*, за *Хадедас*, за *Огледала*, за *Кутије звука*, *Фарсу*, *Déjà vu* и сва остала ремек дела. Поменута лична усхићеност је трајно стање које се активира сваки пут када је било која Ваша композиција на концертном репертоару.

Ви сте деценијама уназад показивали својим студентима да сте непоновљив педагог. Сигуран сам да исто мисле и Предраг Репанић, Наташа Богојевић, Милица Параносић, Јасна Величковић, Драгана Јовановић, Светлана Савић, Марко Никодијевић, и сви остали, а то је неколико десетина нас, који смо прошли кроз Вашу класу. Који смо имали прилике да упијамо сваку Вашу мисао, коју данас преносимо генерацијама које стасавају. Та педагошка изузетност и непоновљивост је крунисана Вашом промоцијом у вечног професора, професора емеритуса Универзитета уметности у Београду.

Уз збиља немерљив осећај захвалности, тврдим да ће Ваше дело наставити да живи кроз предивну музику коју сте нам подарили!

Изнад свега, драги мој професоре, Ви сте увек били и остали један диван човек! Таквог ћу Вас заувек памтити!

У име Факултета музичке уметности, у име Ваших студената, и у име свих институција у којима сте деловали, опраштам се од Вас у овом тренутку. Нека Вам је вечна Слава!

Иван Бркљачић, композитор  
2. октобар 2021.

*Мислим да је у педагошком раду веома важно успоставити узајамни однос поверења између студента и професора, однос у коме је јасно да обе стране дају максимум свог знања, времена и инвенције у циљу оспособљавања студента за остварење свих потенцијала свога талента. Мени је важно да студент сваку своју композицију напише најбоље што може, у складу са степеном композицино-техничког и општемузичког знања које у том тренутку поседује, његовом природном стваралачком интелигенцијом, маштом и креативном способношћу. Желим да створим ситуацију у којој се, када је реч о уметничком домету композиције, студент „такмичи“ сам са собом, а не са колегама из класе и ван ње, или са „класицима“.<sup>4</sup>*

---

<sup>4</sup> Vesna Mikić, „A Look at the Mirror/Screen: Pop-up Interview with Srđan Hofman” (Погледи у огледало/екран Поп-уп интервју са Срђаном Хофманом), *New Sound*, 44, II/2014, 19.

Професор нам је јако недостајао већ на првој седници Катедре, после одласка у пензију. Али био је увек ту за савет, разговор, подршку. Сви смо осећали да имамо коме да се обратимо, јер је он био наш глас разума, неко ко има идеју, има решење, види сваки детаљ, а у исто време и ширу слику сваког проблема. Наша Катедра је свима нама као друга породица. Он је био њен домаћин, човек на чију интелигенцију, знање, поштење и смиреност смо се увек могли ослонити.

Сада свако од нас овде стоји са својом рупом у срцу. Моја је огромна и прогутала ме је целу. У њој седим у мраку и још не прихватам да више немам очинску фигуру која ме је водила кроз живот и професију. Човека који је веровао у мене више него ја сама. Више од тридесет година имао је моје пуно поверење и дивљење. Веровала сам, као и многи, да је непобедив. И заиста то јесте био: храбар, праведан, истрајан, mudar, добронамеран, поуздан... Својим примером нас је учио како да радимо, како да се боримо за истину, интегритет, нашу професију, колеге и студенте.

Следе поруке које су професору упутили његови студенти који данас нису могли да буду са нама, јер су каријере наставили широм света, у Холандији, Немачкој, Америци:

„Имала сам неизмерну срећу да студирам композицију у класи професора Срђана Хофмана. У годинама када сам полагала пријемни испит и почињала студије композиције, као разбарушену тинејџерку која није желела да слуша савете својих родитеља, професор Хофман ме је учио о техници компоновања и умећу оркестрације али је исто тако постао сасвим посебан члан моје породице. Нисам ни била свесна колико је његов утицај био значајан за формирање мог музичког бића али и моралних начела и суштинских животних вредности. Као још један родитељ, професор Хофман је обликовао мој начин размишљања, интересовања и поглед на свет. По одласку у Америку схватила сам колика је реткост имати таквог професора какав је био наш диван, уважен, поштован и увек скроман професор и да је богатство његовог знања, мудрости и животног искуства поставило темеље за разумевање савремене музике и њене улоге у свету.

Уз поштовање свега што је учинио за мене, као и све његове студенте и младе композиторе, које је несебичним радом научио не само врхунском занату него и комплетном образовању које је ретко достићи и на најпознатијим универзитетима света, желим да професору Хофману изразим неизмерну захвалност.

Без њега, моје посете Београду и Факултету, концерти, трибине и фестивали неће бити оно што су били. Његова појава, благост и речи подршке и позитивне критике много ће нам недостајати. Захвалност за све што је током живота учинио за нас биће проткана у нашим делима и наслеђу које нам је оставио.” (Наташа Богојевић)

„Драги професоре,

Схватила сам да не знам да ли сам Вам се икад заправо захвалила:

што сте ме прихватили као ‘wild card’ и избеглицу са музикологије, што сте ме научили да гледам у визуелну уметност за идеје и будуће трендове у музици, што су нам часови композиције трајали сатима ако је то било потребно (због чега је моје студирање на Џулијарду, где је све било на долар и на минут изгледало као шала), што сте били шампион

и вођа у ваншколским активностима типа вечера, журки и путовања, што сте имали невероватан смисао за хумор и сатиру, што сте увек били аутентични и своји, што сте ме навукли на електронику (али тек пошто сам уредно урадила све домаће задатке), што сте ме упутили у композиторски живот који је бујао неком врстом неодољивог сјаја, иако је то често значило непреспаване ноћи, замршене каблове и финансијске загонетке са три непознате.

Не знам да ли сам вам се икада захвалила за иједну од свих ових ствари и још гомилу оних за које сада нажалост немамо више времена.

Па и ако нисам, знам да сте све то разумели.

Па Вам ето, и због тога, хвала.

Много вас воли Милица Параносић.

П.С. И дан данас, кад год имам неку дилему, запитам се: ‘а шта би Хофман рекао?’ Увек сте ту, у ‘жирију’, са вашим продорним погледом.”

„Колико тужна најтужнија недеља, остадосмо музички сирочићи, не могу да дођем себи. Јако сам тужан и бесконачно ће ми недостајати.

Мени је сусрет са професором потпуно одредио живот и одредио моју животну путању. Имао сам само 15 година кад сам ушао у чувену ‘тридесет тројку’ и тих седам година учења и студирања су најлепших и најбитнијих седам година мог живота. Увек су ми његови савети били фундаментално битни, све сам од њега научио, све што сам постигао у музици дугујем њему, и заиста сам неутешан сто нас је напустио.

Срђан Хофман је јединствена мерна јединица за професора, педагог без премца и без наследника, јединствена појава, после Петра Бергама последњи космополита и интелектуални цин српске музике. Огромно композиторско и педагошко дело, један цео живот посвећен служби музике. Нестао је један носећи стуб наше музичке културе, ненадокнадив губитак, његово одсуство ћемо тек болно осећати у годинама пред нама. Нека му је вечна слава и хвала.” (Марко Никодијевић)

„Драги професоре,

У честим дијалозима које сам водила са Вама, а да Ви нисте били присутни, нити их чули, никада Вам нисам рекла колико је наш први улазак у електронски студио узбуркао моју стварност и отворио читав свет маште, пасије и љубави према звуку.

Зато сада на растанку желим да Вам кажем **БЕСКРАЈНО ХВАЛА, ПРОФЕСОРЕ.**

Наши дијалози неће престати докле год видим месец и сунце и чујем свет који смо заједно створили.” (Јасна Величковић)

Док ми стојимо овде, свако са својом рупом у срцу, с љубављу, поштовањем и неизрецивом тугом, верујем да ћемо се срести у сновима. И тамо, негде, у будућности...

Светлана Савић, композитор  
2. октобар 2021.



*Сви моји остали професионални, или ако хоћете „друштвени“ ангажмани, све што сам у свом животу радио, условљено је тиме што сам композитор и, захваљујући томе, професор универзитета. Желео сам, и помало наивно мислио да могу да утичем на садржај стручних, па и политичких одлука које су изазвале директне последице у домену друштвеног положаја музичких стваралаца, пласмана њихових дела, нивоа заштите ауторских права, квалитета студија уметности, материјалног и друштвеног положаја високог школства у Србији, посебно статуса и рада Универзитета уметности и Факултета музичке уметности.<sup>5</sup>*

## **СРЂАН ХОФМАН (1944–2021)**

### **Биографски подаци**

Срђан Хофман је рођен у Глини 1944. године.

Студије композиције је завршио 1968. године на Музичкој академији (данас Факултету музичке уметности) у Београду у класи професора Станојла Рајичића, редовног члана САНУ и дугогодишњег секретара Одељења ликовне и музичке уметности. У истој класи је и магистрирао 1972. године.

У два наврата, био је на краћим усавршавањима у иностранству: у Дармштату се усавршавао 1974. године, а 1975. године, као стипендиста DAAD, боравио је у Штутгарту и Келну.

У периоду од 1968. до 1974. године, Хофман је радио као професор теоријских предмета у средњој музичкој школи „Јосип Славенски” у Београду.

На Музичкој академији / Факултету музичке уметности у Београду био је запослен од 1974. године, где је, делујући у оквиру Катедре за композицију, прошао сва звања од асистента до редовног професора и професора емеритуса.

У класи професора Срђана Хофмана дипломирао је, магистрирао и докторирао велики број наших реномираних композитора. Између осталог, под његовим менторством, одбрањено је осам докторских уметничких пројеката: седам из Композиције на Факултету музичке уметности у Београду, као и један из Вишемедијске уметности, студијског програма Интердисциплинарних докторских студија, на Универзитету уметности у Београду. Од великог броја његових бивших студената, многи данас успешно раде на различитим високошколским установама у земљи и региону. На Факултету музичке уметности у Београду то су: др Аница Сабо, редовни професор у пензији; мр Предраг Репанић, редовни професор; др ум. Светлана Савић, редовни професор и шеф Катедре за композицију; др ум. Драгана Јовановић, редовни професор; др ум. Иван Бркљачић, редовни

---

<sup>5</sup> Ibid., 12.

професор и продекан за наставу; др ум. Марко Стојановић, доцент; и др ум. Владимир Кораћ, доцент. Потом, др ум. Ана Гњатовић, ванредни професор, ради на Факултету уметности Универзитета у Приштини (Звечан – Косовска Митровица), као и на докторским студијама Вишемедијске уметности Универзитета уметности у Београду; др ум. Александар Перуновић, доцент, и др ум. Нина Перовић, истакнути уметник и стручни сарадник, предају на Музичкој академији Универзитета Црне Горе на Цетињу; док је мр Славко Шуклар, као ванредни професор предавао на Академији уметности Универзитета у Новом Саду, а данас предаје на Академији за гласбу у Велењу (Универзитет у Марибору).

Од бивших студената професора Хофмана, који живе и раде у иностранству, успешну композиторску каријеру остварили су Наташа Богојевић (САД), Милица Параносић (САД), Јасна Величковић (Холандија) и Марко Никодијевић (Немачка).

Поред свог деловања као композитора и професора композиције на Факултету музичке уметности, као и вишемедијске уметности на Универзитету уметности, Срђан Хофман је био оснивач и шеф Тонског студија Факултета музичке уметности у Београду.

Бавио се и теоријским радом везаним за проблематику савремене музике, а аутор је већег броја студија објављених у стручним часописима, као и књиге *Особености електронске музике* (Књажевац: Нота, 1995).

Као *Keynote speaker* учествовао је на међународним научним скуповима у САД (*Modern Music Conference*, Texas State University, San Marcos, 2011) и Србији (*Music Identities on Paper and Screen*, Факултет музичке уметности, Универзитет уметности, Београд, 2012).

Срђан Хофман је од 1983. до 1989. године био продекан, а од 1989. до 1998. године декан Факултета музичке уметности у Београду. Од 2002. до 2006. године обављао је дужност амбасадора у Јужној Африци, а од 2007. до 2009. године био је проректор Универзитета уметности у Београду.

Обављајући ове дужности, Хофман је безрезервно, одлучно и снажно деловао на афирмацији поља уметничке музике и културе у целисти, сматрајући, како је сам истицао, „да развој наше културе и стварање услова за несметану и високопрофесионалну делатност нових генерација музичких уметника, композитора, музиколога и етномузиколога, педагога и организатора, захтева и појединачне и заједничке напоре свих нас, и то на свим виталним тачкама музичког живота”.

Хофман је био члан жирија *International Jeunesses Musicales Competition*, као и члан жирија за најпрестижнију награду у Србији за музичко стваралаштво *Стеван Мокрањац*.

Један је од оснивача и први селектор програма Међународне трибине композитора у Београду. Такође је био и секретар националне секције ISCM-а (Интернационално друштво за савремену музику). Деловао је и као председник Удружења композитора Србије, те члан Председништва Сокоја и председник Управног одбора Сокоја.

Стваралачки опус Срђана Хофмана сачињавају бројна остварења међу којима се издвајају:

- оркестарска дела (5 композиција: *Preludio* per orchestra da camera, *Movimento energico*, *Симфонија у два става*, *Concerto dinamico*, *Концертантне епизоде* за виолину и оркестар);
- вокално-инструментална дела (5 композиција: *Cantus de morte* за мецо-сопран, рецитатора, мешовити хор и оркестар, *Хексагони – Ритуал*: музичка сцена за шест група девојака, Орфов инструментариј и диригента, *Игре* за мешовити хор, рецитатора и клавир, *Макамба – ритуал* за женски хор и камерни ансамбл, *Огледало* за мецо-сопран, виолончело, клавир и камерни оркестар);
- камерна дела (11 композиција: *Варијације* за флауту, виолу и клавир, *Гудачки квартет*, *Законика последовање – четири слова* за кларинет и два гудачка секстета, *Хексагони – Фарса* за виолину, виолончело и клавир, *Очи Сутјеске – мелодрам* за рецитатора и гудачки оркестар, *Покретна огледала* за два клавира – четири извођача, *Долази!* – звучни објекти за једанаест гудача, *Рефрен* за дувачки квинтет, *Replica* за виолину и клавир, *Хадедас – Излагање и три развоја* за виолончело и клавир, *Музичке играчке* за озвучене виолончело и контрабас, *Кроз кутије звука 1* за кларинет, виолину и клавир);
- солистичка дела (5 композиција: *Хексагони – Монодрама* за виолончело, *Хексагони – Пасторала* за виолину соло, *Стрип* за контрабас соло, *Времплов* за клавир, *Recitative and Toccata* for organ),
- хорска дела (2 композиције: *Отисци звучања* за мешовити хор, *Шта сам то рекао?* за мешовити хор)
- електро-акустичка дела (10 композиција: *Déjà vu* за саксофон /кларинет/ и магнетофонску траку, *Ко сам ја?* – бајка за мецо-сопран, осам глумица, женски хор, камерни оркестар и магнетофонску траку, *Ребуси I, II* (електронска музика), *Узорци* за флауту, кларинет, AKAI 1000 HD и Apple Macintosh компјутер, *Концертантна музика* за клавир, 13 гудача и електронику, *Знакови* за флауту, виолончело, клавир и живу електронику, *Дуел* за клавир и живу електронику, *Ноктурно београдског пролећа године 1999.* за камерни ансамбл, живу електронику и магнетофонску траку, *Гледајући у „Огледала” Аниша Капура* за две озвучене харфе и процесоре програма Logic Pro, *Кроз кутије звука 2* за клавир и електронику);
- музика за позоришне представе (за 2 представе, у коауторству са Зораном Ерићем: *Дозивање птица* и *Ружа ветрова* Хариса Пашовића).

Срђан Хофман је добитник многих награда, између осталих, и:

- Октобарске награде града Београда за младе (1968);
- прве награде на Трећој међународној трибини композитора (1994) за дело *Концертантна музика*;
- прве награде на Четвртој међународној трибини композитора (1995) за дело *Знакови*;
- најзначајнијег признања за музичко стваралаштво у Србији – награда *Стеван Мокрањац* за 2010. годину за дело *Гледајући у „Огледала” Аниша Капура*;

- по други пут најзначајнијег признања за музичко стваралаштво у Србији – награда *Стеван Мокрањац* за 2015. годину за дело *Кроз кутије звука 1*;
- награде *Композитор године* часописа *Музика класика* за дело *Огледало* (2012);
- награде Удружења композитора Србије;
- Велике плакете Универзитета уметности у Београду.

Сем у оквиру редовних концертних сезона, дела су му извођена на водећим домаћим и иностраним фестивалима, при чему су од стране селектора или програмских одбора дотичних фестивала сваки пут изабирана између великог броја композиција из целог света, што сведочи о указаном изузетном признању аутору, уметничкој вредности његових остварења, а самим тим и одјеку резултата његовог стваралачког рада и деловања, како у земљи, тако и у иностранству. То су, на пример:

- Музички бијенале у Загребу у Хрватској (дело *Ритуал*);
- Светски дани музике у Немачкој (дело *Ребуси*);
- Светски дани музике у Шведској (дело *Узорци*);
- Фестивал електронске уметности у Хелсинкију у Финској (дело *Узорци*);
- Светски дани музике у Румунији (дело *Дуел*);
- Фестивал електроакустичке музике у Буржу у Француској (дело *Déjà vu*);
- 18. интернационални фестивал хармонике у Виљнусу у Литванији (дело *Хадедас*);
- Светски конгрес харфе у Сиднеју у Аустралији (дело *Гледајући у „Огледала” Аниша Капура*);
- Бемус (пет фестивала): дела *Покретна огледала*; *Концертантна музика*; *Макамба*; *Знакови*; *Огледало*;
- Југословенска музичка трибина у Опатији;
- Међународна трибина композитора у Београду;
- Међународни музички фестивал „Охридско лето”, итд.

Композиције *Монодрама* и *Фарса* извођене су и као обавезна дела на међународним такмичењима Музичке омладине Србије.

Одједи ауторског концерта Срђана Хофмана одржаног 13. новембра 2019. године, упечатљиво и снажно говоре о неприкосновеном угледу, вредности и значају композиторовог деловања у целини за српску уметничку музику и културу уопште.

### **Из критике Зорице Премате поводом ауторског концерта Срђана Хофмана, Политика, 16. новембар 2019. године:**

„[...] у препуној великој сали Руског дома своје прво ауторско вече имао је један од неприкосновених доајена нашег музичког стваралаштва и најбољих професора композиције на ФМУ у Београду, Срђан Хофман, чија су одабрана дела извели његови досадашњи врсни интерпретатори [...] Срђан Хофман је обележио 75 година живота као професор емеритус, заједно са својим многобројним колегама, садашњим и бившим студентима, магистрандима и докторандима у публици, као и са пробраним музичарима и ансамблима [...] У том се следу изузетних остварења српске музике [*Пасторала*, *Кроз кутије звука 1*, *Долази!*]

*Знакови, Макамба, Гледајући у „Огледала” Аниша Капура и Огледало*] указао пут од позноавангардних истраживања начина да се композиционо-технички предобликује дело и постави алгоритам за његово одвијање у времену, преко средине осамдесетих и бујних деведесетих када је снажно процветала чаролија Хофмановог постмодерног заокрета, па до друге деценије 21. века, када се овај *magister ludens* најслободније и импресивно бави својим старим и новим интересовањима: ‘огледалима’, ‘кутијама’... а заправо тајнама самог музичког тока и семантичке драме у њему. Његов непрегледни музички завичај дефинишу разиграна и увек будна имагинација, ригорозно одабрана и дејствена средства, витална енергија и господска лежерност.”

### Листа најзначајнијих остварења

Међу бројним оркестарским, вокално-инструменталним, камерним, солистичким, хорским и електро-акустичким делима из композиторског опуса Срђана Хофмана, која су изводили неки од најпознатијих домаћих и иностраних интерпретатора – солиста, диригената, камерних и симфонијских оркестара, хорова, камерних ансамбала, издвајају се следећа остварења:

- *Концертантне епизоде* за виолину и оркестар из 1972. године, премијерно изведено 1974. у интерпретацији виолинисте Јована Колунције, диригента Мориса ле Руа (Maurice le Roux) и Симфонијског оркестра РТБ (снимак забележен на плочи ПГП);
- *Concerto dinamico* за оркестар из 1971. године, премијерно изведено 1974. године у интерпретацији диригента Волкера Вангелхајма (Volker Wangelheim) и Београдске филхармоније;
- *Cantus de morte* за мецо-сопран, рецитатора, хор и оркестар из 1978. године, премијерно изведено 1980. године у интерпретацији мецосопрана Александре Ивановић, рецитатора Јована Миличевића, диригента Оскара Данона и Хора и Симфонијског оркестра РТБ;
- *Макамба – ритуал* за женски хор и инструментални ансамбл из 1997. године, премијерно изведено исте године у интерпретацији диригента Даринке Матић-Маровић и женског хора *Collegium musicum*;
- *Огледало* за мецо-сопран, виолончело, клавир и камерни оркестар из 2012. године, када је и премијерно изведено у интерпретацији Ане Радовановић, Срђана Сретеновића, Неде Хофман Сретеновић и Камерног оркестра *Гудачи св. Ђорђа*;
- *Долази!* за камерни гудачки оркестар, дело настало и премијерно изведено 1981. године у интерпретацији диригента Александра Павловића и Камерног оркестра *Душан Сковран* (снимак забележен на плочи ПГП);
- *Дувачки квинтет Рефрен*, настао 1983, премијерно изведен 1984. године у интерпретацији Београдског дувачког квинтета;
- циклус *Хексагони: Хексагони – Монодрама* за виолончело из 1975. године у извођењу Ивана Попарића; *Хексагони – Пасторала* за виолину соло из 1975. године у извођењу Драгутина Богосављевића; *Хексагони – Фарса* за виолину, виолончело и клавир из

1976. године у извођењу Академског трија (компакт-диск *Нови звук*, СОКОЈ); *Хексагони – Ритуал: музичка сцена* за шест група девојака, Орфов инструментариј и диригента из 1978. године у извођењу Даринке Матић-Маровић и женског хора *Collegium musicum*;
- *Покретна огледала* за два клавира – четири извођача из 1979. године у извођењу Београдског клавиранског студија (компакт-диск: Srđan Hofman: *Electro-acoustic music*, SOKOJ CD 203);
  - *Хадедас – Излагање и три развоја* за виолончело и клавир из 2004, премијерно изведено 2005. године у интерпретацији Срђана Сретеновића и Неде Хофман-Сретеновић (CD *Нови звук* бр. 26);
  - *Музичке играчке* за виолончело и контрабас из 2008. године у извођењу Срђана Сретеновића и Слободана Герића;
  - *Кроз кутије звука 1* за кларинет, виолину и клавир из 2015. године у интерпретацији *Трија Покрет*;
  - *Отисци звучања* за мешовити хор из 1982. године, премијера 1983. године у извођењу диригента Младена Јагушта и Хора РТБ;
  - *Шта сам то рекао?* за мешовити хор из 2007, премијера 2011. године у извођењу диригента Милоја Николића и хора *Liceum*;
  - *Ко сам ја – бајка* за мецо-сопран, осам глумица, женски хор, камерни оркестар и електронику из 1986. године, премијера 1987. године у интерпретацији мецо-сопрана Александре Ивановић, диригента Александра Павловића, женског хора *Collegium musicum* и Камерног оркестра *Душан Скворан*;
  - *Дéjà vu* за саксофон (кларинет) и магнетофонску траку из 1985, премијерно изведено 1986. године (CD 203);
  - *Узорци* за флауту, кларинет, семплер *AKAI 1000 HD* и *Apple Macintosh* компјутер из 1991. године када је дело и премијерно изведено у интерпретацији Лауре Леваи-Аскин, Николе Срдића и Срђана Хофмана (CD SOKOJ 203);
  - *Знакови* за флауту, виолончело, клавир и живу електронику из 1994. године када је дело и премијерно изведено у интерпретацији Љубише Јовановића, Сандре Белић, Наташе Вељковић и Зорана Ерића;
  - *Ребуси I и II*, електронска музика настала 1988/1989. године (плоча ПГП; CD SOKOJ 203);
  - *Концертантна музика* за клавир, гудачки оркестар и електронику из 1993, премијерно изведено 1994. године у интерпретацији Рите Кинке, Александра Павловића и Камерног оркестра *Душан Скворан* (ЦД СОКОЈ *Нови звук*, 4-5);
  - *Дуел* за клавир и живу електронику из 1996. године када је дело и премијерно изведено у интерпретацији Неде Хофман и Зорана Ерића (ЦД СОКОЈ *Нови звук*, 8);
  - *Гледајући у „Огледала” Аниша Канура* за две озвучене харфе и процесоре звука *Logic Pro* из 2010. године у извођењу Љиљане Несторовске и Милене Станишић;
  - *Кроз кутије звука 2* за клавир и електронику из 2016. године у интерпретацији Неде Хофман.

Све наведене композиције су снимљене и емитују се на програмима РТС-а, а велики број је објављен на винил плочама и компакт-дискovima.

### **Из Образложења Жирија за доделу НАГРАДЕ „СТЕВАН МОКРАЊАЦ” ЗА 2010. ГОДИНУ**

*Гледајући у „Огледала” Аниша Капура* за две озвучене харфе и процесоре звука *Logic Pro* „Својим остварењима у области електроакустичке музике Срђан Хофман се у српској музичкој култури афирмисао као један од водећих аутора пленећи иновативношћу и зналачким ‘освајањем’ изражајних потенцијала изабраног медија. Идеју звучног презначења Капуоровог интригантног дела из Гугенхајмовог музеја у Билбау (*Огледала*, 2010) Хофман је реализовао на њему својствен, комплексан начин, користећи пун изражајни потенцијал двеју харфи чији се звук ‘огледа’ и трансформише у компјутерском звуку који се генерише у току свирања, преносом звука са сцене у припремљени компјутерски програм. Импресиван звучни резултат, складно осмишљен драматуршки лук дела, чврста логика музичке организације, зналачко коришћење изражајних могућности издвајају Хофманову композицију као дело мајсторског зрелог композиторског писма, узбудљиво и инспиративно звучно трагање у просторима комбинација традиционалних инструмената и компјутера.”

### **Из Образложења Жирија за доделу НАГРАДЕ „СТЕВАН МОКРАЊАЦ” ЗА 2015. ГОДИНУ**

*Кроз кутије звука 1* за кларинет, виолину и клавир

„Композиција *Кроз кутије звука 1* је настала као поручбина трија *Покрет* и премијерно је изведена 28. септембра 2015. године. Оцењујући да је Хофманов надахнути, духовити, разиграни, интелигентни и зналачки одговор на тематски изазов прошлогодишње Трибине – *Музичка кутија* – дело изванредног композиционог мајсторства, жири је истакао да се његова композиција у прошлогодишњој продукцији издваја својом модерношћу и трагалаштвом у просторима нове сонорности. Она плени неумитном логиком свог музичког тока, јасноћом плана организације макро и микроформе, комбинацијима инструменталних боја које су мајсторске и очаравајуће. Хофманове кутије звука могу се зато разумети као приче о малим стварима које су заправо цео наш живот, јер садрже једно компетентно музичко памћење. Оне су носталгичне и сведоче о ванвремености вештина којима се постиже ефекат лакоће онога што је увек било и остало дубоко и снажно.”

**Из текста „Кроз кутије звука 1 и 2”** Тијане Поповић Млађеновић (у: Зорица Премате /ур./, *Трибине Нови звучни простори*, Београд: Центар за музичку акцију, РТС издаваштво, Радио-телевизија Србије, 2019)

„У диптиху *Кроз кутије звука 1 и 2* Срђана Хофмана чувају се, чини се, нека енкапсулирана сасвим специфична звучна сећања. Неке звучне ‘слике’, успомене, или неки акустички *déjà vu* феномени у домену звука о сећању на звук. Звучна сећања на неко доживљено звучно искуство, сопствено или нечије различито/*друго*, у сваком случају на оно које се у звучни

омотац сопства ‘власника’ кутије непосредно, нехотимице или хотимице, урезало. [...] Оно што се истиче јесте [...] задивљујућа софистицираност и мајсторство којим композитор гради основне структуре дела и њихове узрочно-последичне везе, односно, успоставља структуру сваког акорда, логику њихових међусобних односа и кретања гласова, формира звучна поља краћег, а посебно дужег трајања уз микропромене у њиховој структури, водећи рачуна о јасноћи фактуре и доследности у третману свих елемената те фактуре у оквиру једног одсека, те спроводећи сасвим особену редукцију ритмичког, мелодијског и хармонског материјала на неколико основних репрезентата који се у одређеном трансформисаном, варијантном виду понављају током читавог трајања дела.” (стр. 302, 308)

**Из књиге *Фрагменти о музичкој постмодерни*** (Нови Сад: Матица српска, 1997) Мирјане Веселиновић-Хофман

***Déjà vu*** за кларинет, чембало, камерни оркестар и магнетофонску траку (1985)

(дело премијерно изведено у оквиру циклуса *Musica viva*, павиљон *Цвијета Зузорић*, Београд, 1986, III програм РБ)

„***Déjà vu*** је музика о музици утолико што представља музику о сећању на музику: више несвесном него свесном, чешће неремећеном него прекиданом, више јасном него бледом, пре узнемирујућем него спокојном. Ја се сећам да сам могао (да могу) да се сетим искуства које нисам имао, јер је оно негде у мени као искуство ипак уписано, оно једноставно у мени *јесте* – могла би бити слободна интерпретација композиторове идеје у овом делу.” (стр. 88)

***Ребус 1***

(дело премијерно изведено на „Југословенској музичкој трибина” у Опатији 1988. године)

„[...] његова композициона технологија у електронском остварењу ***Ребус 1*** [...], авангардна у контексту српске музике, и то по конзистентно постављеној серијалној тези као основи за равнање музичких параметара дела, генерира у ***Ребусу 1*** поједине традиционалне музичке обрасце, апострофирајући тиме ауторову постмодерну ‘похвалу’ традицији [...]” (стр. 112-113)

***Узорци*** (1991) за флауту, кларинет, семплер *AKAI 1000 HD* и *Apple Macintosh* компјутер (дело премијерно изведено на Цетињу 1991. године)

„[...] интегритет свог музичког језика Хофман задржава [...] истовремено успостављајући између одабраних елемената традиције, које у њима користи, однос специфичне међузависности. Тиме као да музичким средствима обликује својеврсну расправу о природи и значењу неких од могућих међусобних релација између појединих музичких, звучних садржаја или принципа, узетих из музичке прошлости. Тако је, на пример, у композицији ***Узорци*** (1991) за флауту, кларинет, семплер *AKAI 1000 HD* и *Apple Macintosh* компјутер, Хофман из веома специфичне визуре сагледао однос између двеју врста музичког искуства: музичког фолклора и уметничке музике. При томе је управо фолклор поставио као исходнишну област свог дела.” (стр. 116–117)

„[...] Баш та његова моћ да разбије акустички ‘атом’ и омогући фузију добијених елемената у неку нову акустичку честицу, да оствари”, како то сам композитор каже, „‘сложеност боје, разноврсност, варијабилност и контролу при креирању електронског звука од степена на



којем он престаје да буде типичан (електронски!), већ постаје било какав замислив (али и незамислив), нов или из акустичког окружења *познат* звук', тј. узорак из било којег контекста, дакле баш та гаранција неограничене слободе у раду са звуком Хофмана и везује за електронски медиј." (стр. 122)

**Концертантна музика** за клавир, тринаест гудача и електронику (1993)

**Прва награда на „3. Међународној трибини композитора” (1994)**

„Питање је [...] да ли се помоћу електронског медија, односно коришћењем пуног распона његових технолошких могућности, можда већ сада, док постмодерну покушавамо теоријски да пропратимо, обухватимо и образложимо, из ње већ излази једним спиралним обртом ка логици модерне? Овај проблем у веома изоштреном и јасно поентираном виду актуелизује Хофманова *Концертантна музика* за клавир, тринаест гудача и електронику (1993). Дело се заснива на неколико чињеница из музичке традиције, које су узете из области жанра, облика, хармонске и звучне (тембралне) грађе. (стр. 123)

[...] Ту равнотежу [*праву меру* односа између откривачког и проналазачког] Хофманова *Концертантна музика* суштински поставља и доследно оживотворује, али можда се, баш због тог врхунског степена постмодерне прожетости свих индуктивних и дедуктивних метода, истовремено указује као својеврсна прекретница у данашњем тренутку српске музике: као могућа најавна поновне доминације семиолошке природе и визууре модерне.” (стр. 131–132)

### **Избор из библиографије о аутору**

О стваралаштву Срђана Хофмана – његовој композиторској поетици, естетици и стилским обележјима, појединачним делима, жанровским и медијским опредељењима, иноваторским стваралачким продорима, посебно у пољу електро-акустичке музике чији је један од инаугуратора у нашој средини, као и самосвојном, јединственом ‘рукопису’ и печату духа аутора и звука његовог времена, постоји импозантан број написа – од критика у дневној и периодичној штампи, есеја, чланака и научних студија у стручним домаћим и међународним часописима и тематским зборницима, музиколошким колективним монографијама, преко лексикографских и енциклопедијских јединица, све до започете монографије, у целини посвећене аутору што све сведочи о сталној интригацији и провокацији које његова остварења изазивају код слушалаца и тумача музике.

Радовановић, Владан: „Ресинтеза вербо-воко-визуелних тенденција”, *Градина*, XV, 8/80, 1980.

Veselinović, Mirjana: *Stvaralačka prisutnost evropske avangarde u nas*. Beograd: Univerzitet umetnosti, 1983.

*Leksikon jugoslavenske muzike*. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod „Miroslav Krleža”, 1984.

- Veselinović-Hofman, Mirjana: „Electro-acoustic Music of Srđan Hofman: from sample to rebus”, in: Zorica Premate (ed.): *Late 20th Century Serbian Music*. Belgrade: SOKOJ CD 203 Srđan Hofman: Electro-acoustic Music.
- Поповић, Тијана / Роровић, Тијана: „Вишеструкост и кохерентност: разговор са Срђаном Хофманом”, *Нови Звук*, 3, 1994, 11–18 / “Multiplicity and Coherence: A Conversation with Srdjan Hofman”, *New Sound*, 3, 1994, 11–18.
- Ерић, Зоран / Erić, Zoran: „Знакови Срђана Хофмана као појмовник употребе живе електронике у процесу креирања реалног музичког времена”, *Нови Звук*, 6, 1995, 97–101 / „Signs, by Srđan Hofman, a Directory for the Use of Live Electronics in the Process of Creating Real Musical Time”, *New Sound*, 6, 1995, 101–105.
- Микић, Весна / Mikić, Vesna: „Дуел као одговор”, *Нови Звук*, 8, 1996, 39–42 / „Duel as an Answer”, *New Sound*, 8, 1996, 39–42.
- Veselinović-Hofman, Mirjana: *Fragmenti o muzičkoj postmoderni*. Novi Sad: Matica srpska, 1997.
- Шуваковић, Мишко / Šuvaković, Miško: „Мимезис мимезиса”, *Нови Звук*, 10, 1997, 83–91 / „Mimesis of Mimesis”, *New Sound*, 10, 1997, 85–94.
- Премате, Зорица: „Човечуљак и звер”, у: *Дванаест лаких комада*. Београд: Просвета, 1997, 109–126.
- Ерић, Зоран: “Срђан Хофман, *Ноктурно београдског пролећа године 1999*. за камерни ансамбл и електронику уживо”, *Зборник Матице српске за сценске уметности и музику*, 26-27, 2000, 206–209.
- Цвејић, Бојана / Свејић, Војана: „Близу и далеко – *Ноктурно београдског пролећа 1999*. године за камерни ансамбл, живу електронику и аудио траку, Срђана Хофмана”, *Нови Звук*, 17, 2001, 61–67 / „Near and Far – A Nocturne of Belgrade Spring 1999 for chamber ensemble, live electronics and audio tape, by Srđan Hofman”, *New Sound*, 17, 2001, 57–63.
- Veselinović-Hofman, Mirjana: *Fragmente zur musikalischen Postmoderne*. Frankfurt am Main, etc.: Peter Lang Verlag, 2003.
- Mikić, Vesna: *Muzika u tehno-kulturi*. Beograd: Univerzitet umetnosti, 2004.
- Walton, Chris: „Diplomatic Arts: Interview with Srdjan Hofman”, *Journal of Music Research in Africa*, Vol. 1, No 1, 2004, 87–96.
- Микић, Весна: „Срђан Хофман: *Хадедас* – Излагање и три развоја за виолончело и клавир: повратак у будућност”, *Нови Звук*, 26, 2005, 100–104.
- Микић, Весна: „Написи српских композитора посвећени електроакустичкој музици – модернистички, авангардни и постмодернистички приступ”, у: Ивана Перковић Радак et al. (ур.), *Историја и мистерија музике. У част Роксанде Пејовић*. Београд: Факултет музичке уметности, 2006, 253–260.

Mikić, Vesna: „Losing Ground: Serbian Electro-acoustic Music from the Golden Age to the Present”, *Nutida Music*, 3, 2007, 12–16.

Веселиновић-Хофман, Мирјана: *Пред музичким делом*. Београд: Завод за уџбенике, 2007.

Веселиновић-Хофман, Мирјана (прир.): *Историја српске музике – српска музика и европско музичко наслеђе*. Београд: Завод за уџбенике, 2007.

Mikić, Vesna: „A Sample of the Equal’s *Duel* – Srđan Hofman: *Music Toys* for violoncello and double/bass”, *New Sound*, 33, I/2009, 49–55.

Mikić, Vesna: „Elektroakustička muzika – u studiju”, u: Miško Šuvaković (ur.), *Istorija umetnosti u Srbiji – XX vek, I – Radikalne umetničke prakse*. Београд: Orion art, 2010, 385–392.

Mikić, Vesna: „From (Listening to) Moving Mirrors to (Listening Through/In) Mirrors in Motion – Srđan Hofman: *Looking at the Mirrors of Anish Kapoor* for two Amplified Harps and Logic Pro Software”, *New Sound*, 37, I/2011, 63–74.

Mikić, Vesna: „Hofman’s Electroacoustic Music/Constructing a Story of Serbian Electroacoustics and Beyond”, *Music and Society in Eastern Europe*, vol. 7, Idyllwild, CA, 2012, 11–21.

Mikić, Vesna: „A Look at the Mirror/Screen: Pop-up Interview with Srđan Hofman”, *New Sound*, 44, II/ 2014, 9–28.

Mikić, Vesna: „Travelling Through the Boxes of Sound 1 & 2: Srđan Hofman’s World Beyond the Mirror”, *New Sound*, 48, II/ 2016, 97–108.

Mikić, Vesna: Izlaganje o kompoziciji *Gledajući Ogledala Aniša Kapura*, u: Zorica Premate (ur.), *Tribine Novi zvučni prostori (Zbornik)*. Београд: Centar za muzičku akciju, RTS izdavaštvo, 2019, 87–92.

Popović Mladenović, Tijana: *Kroz kutije zvuka 1 i 2 Srđana Hofmana*, u: Zorica Premate (ur.), *Tribine Novi zvučni prostori (Zbornik)*. Београд: Centar za muzičku akciju, RTS izdavaštvo, 2019, 301–308.

Микић, Весна: *Лица српске музике: Срђан Хофман* (започета монографија).

Текст саставила Тијана Поповић Млађеновић

## Подаци о делима Срђана Хофмана

### **оркестарска:**

*Preludio* per orchestra da camera

(1, 2, 1, 2, 3, 3, archi)

1967.

Опатија, 18. окт. 1967.

Живојин Здравковић, Београдска филхармонија

трајање 8'

партитура код аутора, материјал РБ

снимак РБ

*Movimento energico*

(а 3)

1968.

Опатија 26. окт. 1968.

Живојин Здравковић, Београдска филхармонија

трајање 9'

партитура код аутора, материјал РБ

снимак РБ

**Симфонија у два става**

*Symphony in Two Movements*

(а 3)

1969.

Београд, 3. нов. 1969.

Живојин Здравковић, Београдска филхармонија

трајање 13'

партитура код аутора, материјал РБ

снимак РБ

*Concerto dinamico*

(а 3)

1971.

Београд, 26. фебр. 1974.

Волкер Валгелхајм, Београдска филхармонија

трајање 16'

партитура код аутора, материјал РБ

снимак РБ

**Концертантне епизоде** за виолину и оркестар

*Episodi concertanti* for violin and orchestra

(а 2)

1972.

Београд, 17. април 1974.  
Јован Колунџија, Морис ле Ру,  
Симфонијски оркестар РТБ  
трајање 18'  
партитура код аутора, материјал РБ  
клавирски извод, издање аутора  
снимак РБ  
плоча ПГП

**камерна:**

*Варијације* за флауту, виолу и клавир  
1966.

Сарајево, 22. дец. 1966.  
Елеонора Цак, Франц Авсенек, Александар Коларевић  
трајање 7'  
код аутора  
снимак РБ

*Гудачки квинтет*  
1967.

Београд, 26. март 1973.  
Српски гудачки квинтет  
трајање 13'  
снимак РБ

*Законика последовање – четири слова* за кларинет и два гудачка секстета  
*The Legal Code of Succession – four letter* for clarinet and two string sextets  
1974.

Београд, март 1975.  
Владимир Жикић, Младен Јагушт,  
Београдски камерни оркестар  
трајање 16'  
код аутора  
снимак РБ

*Хексагони – Фарса* за виолину, виолончело и клавир  
*Hexagons – Farce* for violin, violoncello and piano  
1976.

Опатија, новембар 1976.  
Академски трио  
трајање 7'50"  
код аутора  
снимак РБ  
ЦД *Нови звук* СОКОЈ

**Очи Сутјеске** – мелодрам за рецитатора и гудачки оркестар  
1976.

Београд, 1977.  
Јован Миличевић, Ангел Шурев,  
Београдски камерни оркестар  
трајање 9'  
Васко Попа  
снимак РБ

**Покретна огледала** за два клавира – четири извођача  
**Moving Mirrors** for two pianos – four performers  
1979.

Београд 9. окт. 1979.  
Београдски клавирски студио  
трајање 8'15"  
код аутора  
издање аутора  
снимак РБ  
плоча ПГП  
CD: Srđan Hofman: *Electro-acoustic music*, SOKOJ CD 203

**Долази** – звучни објекти за једанаест гудача  
**It's Coming! Sound Objects** for eleven strings  
(3, 3, 2, 2, 1)  
1981.

Београд 1981.  
Александар Павловић,  
Београдски гудачки оркестар Душан Сковран  
трајање 14'  
код аутора  
снимак РБ  
плоча ПГП  
ЦД: *Антологија српске музике 20. века за гудаче*

**Рефрен** за дувачки квинтет  
**Refrain** for wind quintet  
1983.

Београд, октобар 1984.  
Београдски дувачки квинтет  
трајање 11'  
код аутора  
снимак РБ

**Реплика** за виолину и клавир  
**Replica** for violin and piano  
1990.

Нови Сад, април 1993.  
Маја Јокановић, Невена Поповић  
трајање 8'  
код аутора

*Xadedas – Излагање и три развоја* за виолончело и клавир  
*Hadedas – Presentation and Three Developments* for violoncello and piano  
2004.

Београд, 2005.  
Срђан Сретеновић, Неда Хофман Сретеновић  
трајање 17'30"  
код аутора  
ЦД: *New Sound*, 26/2005  
ЦД: Ансамбл за нову музику *Градилиште*, 2014.

*Музичке играчке* за озвучене виолончело и контрабас  
*Music Toys* for amplified violoncello and double-bass  
2008.

Београд, новембар 2008.  
Срђан Сретеновић, Слободан Герић  
трајање 7'30"  
код аутора  
ЦД: Срђан Сретеновић, *Виолончело + I*

**СОЛИСТИЧКА:**

*Хексагони – Монодрама* за виолончело  
*Hexagons – Monodrama* for violoncello  
1975.

Београд, 29. април 1975.  
Иван Попарић  
трајање 6'30"  
код аутора  
снимак РБ  
ЦД Ансамбл за нову музику *Градилиште*

*Хексагони – Пасторала* за виолину соло  
*Hexagons – Pastorale* for violin solo  
1975.

Опатија, новембар 1975.  
Драгутин Богосављевић  
трајање 6'  
код аутора  
снимак РБ

*Времплов* за клавир  
*Time-machine* for piano

1994.

Охрид, 2. август 1994.

Неда Хофман

трајање 7'

код аутора

снимак Тонски студио ФМУ

***Recitative and Toccata*** for organ

2004.

Преторија 2004.

Вим Виљоен

трајање 8'30"

код аутора

**вокално-инструментална:**

***Cantus de morte*** за мецо-сопран, рецитатора, мешовити хор и оркестар

***Cantus de morte*** for mezzosoprano, orator, mixed choir and orchestra

текстови: Меша Селимовић, Омар Хајам, Ехнатон, Фредерико Гарсиа Лорка, Васко Попа, Десанка Максимовић

1978.

Београд, 17. дец. 1980.

Александра Ивановић, Јован Миличевић, Оскар Данон,

Хор и Симфонијски оркестар РТБ

трајање 40'

код аутора, материјал РБ

снимак РБ

***Хексагони – Ритуал:*** музичка сцена за шест група девојака, Орфов инструментаријум и диригента

***Hexagons – Ritual:*** musical scene for six groups of girls, Orf's instrumentarium and conductor

1978.

Загреб, мај 1978.

Даринка Матић-Маровић, *Colegium musicum*

трајање 8'

код аутора

***Игре*** за мешовити хор, рецитатора и клавир

***Games*** for mixed choir, orator and piano

стихови Васко Попа

1984.

Приштина, 21. нов. 1984.

Енвер Петровци, Теута Плана, Рафет Руди,

Хор РТ Приштина

трајање 10'

партитура РП

снимак РП



**Макамба** – *Ritual* за женски хор и камерни ансамбл  
**MaKamba** – *Ritual* for womens' choir and chamber ensemble  
(флаута, кларинет/бас кларинет, хорна, тромбон, ударалъке, клавир, контрабас)  
1997.

Београд, мај 1997.  
Даринка Матић-Маровић  
*Colegium musicum*  
трајање 8'30"  
код аутора  
ЦД *Нови Звук*, 10, 1997 (CD 110/1997)  
II награда Трибине композитора 1997.

**Огледало** за мецосопран, виолончело, клавир и камерни оркестар  
**Mirror** for mezzo-soprano, violoncello, piano and chamber orchestra  
2 Fl, 2 Cl, Strings (5, 4, 3, 2, 1)  
David Taylor: *Reflections*, Sylvia Plath: *Mirror* (fragments)  
2012.

Београд, окт. 2012.  
Ана Радовановић, Срђан Сретеновић, Неда Хофман Сретеновић, Камерни оркестар *Гудачи Светог Борђа*  
трајање 17'  
код аутора  
снимак РБ  
награда *Композитор године* часописа *Музика класика*

**хорска:**

**Отисци звучања** за мешовити хор  
**Imprints of Sound** for mixed choir  
1982.

Београд, октобар 1983.  
Младен Јагушт  
Хор РТБ  
трајање 10'  
код аутора  
снимак РБ

**Шта сам то рекао?** за мешовити хор  
**What have I said?** for mixed choir  
стихови: Баи Хуа, Аи Чинг, Чоу Цхана  
2007.

Београд, октобар 2011.  
Милоје Николић  
Хор *Лицеум*  
трајање 10'  
код аутора  
снимак РБ

**електроакустичка:**

***Déjà vu*** за саксофон (кларинет) и магнетофонску траку  
(верзија за саксофон /кларинет/, чембало, камерни гудачки оркестар и магнетофонску траку)

***Déjà vu*** for saxophone (clarinet) and magnetic tape  
(version for saxophone /clarinet/, harpsichord, chamber string orchestra, and magnetic tape)  
1985.

Београд, 1986. (циклус *Musica viva*, павиљон Цвјета Зузарић, III програм РБ)  
трајање 13'50"

код аутора  
снимак РБ  
снимак РТ Нови Сад  
ЦД СОКОЈ 203  
плоча ПГП

***Ko sam ja?*** – бајка за мецосопран, осам глумица, женски хор, камерни оркестар и магнетофонску траку

***Who Am I?*** – *Fairytale* for mezzosoprano, eight actors, female choir, chamber orchestra and magnetic tape  
стихови Мила Шуљагић  
1986.

Опатија, 1987

Александра Ивановић, Александар Павловић,  
*Colegium musicum*, камерни оркестар Душан Скворан  
трајање 42'  
код аутора  
снимак РБ

***Ребуси I & II*** (електронска музика)

***Rebuses I & II*** (electronic music)  
1988/89.

трајање 9'03"

Опатија 1988. (Ребус I), 1989. (Ребус II)

снимак Тонски студио ФМУ  
плоча ПГП  
ЦД СОКОЈ 203

***Узорци*** за флауту, кларинет, *AKAI 1000 HD* и *Apple Macintosh* компјутер (или аудио фајл)  
***Samples*** for flute, clarinet, sampler *AKAI 1000 HD* and *Apple Macintosh* computer (or audio file)  
1991.

Цетиње, 14 јун 1991.

Лаура Леваи-Аскин, Никола Срдић, Срђан Хофман

трајање 11'19"

код аутора  
снимак Тонски студио Факултета музичке уметности у Београду  
ЦД СОКОЈ 203

***Концертантна музика*** за клавир, 13 гудача и електронику

***Musica concertante*** for piano, 13 strings and electronic  
1993.

Београд, 17. мај 1994.

Рита Кинка, Александар Павловић  
камерни гудачки оркестар *Душан Сковран*  
трајање 15'30"

код аутора

снимак Тонски студио ФМУ

ЦД СОКОЈ *Нови Звук*, 4-5, 1994/1995 (CD 104/105)

I награда Трибине композитора 1994.

***Знакови*** за флауту, виолончело, клавир и живу електронику  
***Signs*** for flute, violoncello, piano and live-electronic  
1994.

Београд 15. октобар 1994.

Љубиша Јовановић, Сандра Белић, Наташа Велковић, Зоран Ерић  
трајање 13'31"

код аутора

снимак Тонски студио ФМУ

ЦД СОКОЈ *Нови Звук*, 6, 1995 (CD 106/1995)

ЦД СОКОЈ 203

I награда Трибине композитора 1995.

***Дуел*** за клавир и живу електронику

***Duel*** for piano and live-electronic

1996.

(верзија за два клавира и удараљке 2009.)

Београд, мај 1996

Неда Хофман, Зоран Ерић

трајање 12'22"

код аутора

снимак Тонски студио Факултета музичке уметности

ЦД СОКОЈ *Нови Звук*, 8, 1996 (CD 108/1996)

III награда Трибине композитора 1996

***Ноктурно београдског пролећа године 1999.*** за камерни ансамбл, живу електронику и магнетофонску траку

***Nocturne of the Belgrade Spring AD 1999*** for chamber ansamble, live-electronic and audio tape  
1999.

Београд 1999.

диригент Биљана Радовановић

трајање 12'

код аутора

снимак Тонски студио Факултета музичке уметности

**Гледајући у „Огледала” Аниша Капура** за две озвучене харфе и процесоре програма *Logic Pro Looking at the “Mirrors” by Anish Kapoor* for two amplified harps and *Logic Pro* sound processors 2010.

Београд, новембар 2010.  
Љиљана Несторовска, Милена Станишић  
трајање 11’20”  
код аутора  
снимак Тонски студио ФМУ  
награда *Стеван Мокрањац* за 2010. годину

**Кроз кутије звука 1** за кларинет, виолину и клавир и траку  
*Through Boxes of Sound 1* for clarinet, violin, piano and tape  
2015.

Београд, октобар 2015.  
Трио *Покрет*  
трајање 8’45”  
код аутора  
снимак РТС  
ЦД Ансамбл за нову музику *Градилиште*, 2016.  
награда *Стеван Мокрањац* за 2015. годину

**Кроз кутије звука 2** за клавир и електронику  
*Through Boxes of Sound 2 for Piano and Electronic*  
2015.

Београд, октобар 2016.  
Неда Хофман  
трајање 9’  
код аутора  
снимак Тонски студио ФМУ  
ЦД Ансамбл за нову музику *Градилиште*, 2016.

**Без јаве – У потрази за „Пјероом” Арнолда Шенберга**  
за флауту, кларинет, виолину, виолончело, мецо-сопран, клавир и електронику  
*Without Waking – In Search of Arnold Schoenberg’s “Pierrot”*  
for flute, violin, violoncello, mezzo-soprano, piano and electronics  
на стихове из песме *Престанак јаве* Владислава Петковића Дуса  
2017.

Београд, 6. 10. 2017.  
Ансамбл за нову музику *Градилиште*, 2017.  
трајање 16’30”  
код аутора  
снимак Тонски студио Факултета музичке уметности

**разно:**

Музика за позоришне представе *Дозивање птица* (1989) и *Ружа ветрова* (1990) Хариса Пашовића (у коауторству са Зораном Ерићем).  
фрагменти на ЦД СОКОЈ 203